

ધોરણ : 7

ગુજરાતી

15. આવ ભાગ્યા આવ !

(હાસ્યકથા)

અન્યાસ / સ્વાદ્યાય

Sem : 2

અભ્યાસ

પ્રશ્ન: 1 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો
ઉત્તર શોધી તેનો કમ-અક્ષર પ્રશ્નની સામેના માં લખો:

(1) લેખક અને બીજા સૌ મોચીને મામા કહેતા.

કારણ કે ..

૫

(ક) એ સામાન્ય હતું.

(ખ) લેખકની બા તે ગામનાં જ હતાં.

(ગ) લેખક મોસાળમાં રહેતા હતા.

(ધ) મોચી ખરેખર લેખકના મામા હતા.

(૨) આવ, ભાણા આવ ! પાઠમાં ...

ઘ

(ક) બૂટ બનાવવાની માથાકૂટ છે.

(ખ) કુદામામા ઘક્કા ખવડાવે તેની
વાત છે.

(ગ) બૂટ ઘોવાઈ જવાની વાત છે.

(ઘ) બૂટ બનાવવાની બાબતમાં હાસ્ય
સરજાયું છે.

(3) પરિવારમાં લેખકના બૂટ માટે સર્વાનુમતે

૯

નક્કી થતું કે ..

(ક) બૂટ નવા જ બનાવવા.

(ખ) કુદામામાને ત્યાં જ બૂટનું માપ આપવું.

(ગ) બૂટ રિપેર કરાવી દેવા.

(ધ) બૂટ ખરીદવા જ નહિ.

(4) આ પાઠમાં ‘પરમાણું’ એટલે ..

૫

(ક) બૂટ (ખ) માપ (ગ) પરિણામ (ધ) બૂટની દોરી

પ્રશ્ન: 2 નીચેના પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો:

(1) કયા પ્રસંગને લઈ લેખક શૈશવનાં સંસ્મરણોમાં સરી પડ્યા?

ઉત્તર : લેખકે નાના પુત્ર અફઝલને બૂટ લેવા બસો સિતેર રૂપિયા આપ્યા. તે બૂટ-મોજાં લઈ આવ્યો. આથી તે આનંદ અને ઉલ્લાસમાં હતો. અફઝલ બૂટ-મોજાં પહેરી સ્કૂલે જવા રવાના થયો. – આ પ્રસંગને લઈ લેખક શૈશવનાં સંસ્મરણોમાં સરી પડ્યા.

(2) પરિવારના સભ્યોની મિટિંગ ક્યારે મળતી? એમાં
અંતે શો નિર્ણય થતો?

ઉત્તર: લેખકને પોતાના બૂટ ખરીદવાનો પ્રશ્ન સમગ્ર
પરિવારના સભ્યો માટે જટિલ સમસ્યા બની જતો.
લેખક પ્રથમ ભાઈ-ઇટુભાઈ, પછી અમીનાબહેન,
પછી બા સમક્ષ રજૂઆત કરતા. છેવટે વાત બાપુજીને
જણાવતા. કોઈ આ બાબત પર લક્ષ આપતું નહિ
છેવટે પરિવારના સભ્યોની મિટિંગ મળતી.

મિટિંગમાં લેખકને બૂટ અપાવવાનો સૈદ્ધાંતિક
સ્વીકાર થતો; પછી પરિસ્થિતિની સમીક્ષા થતી.
ત્યારબાદ સર્વાનુમતે નક્કી થતું કે જૂના બૂટ, રિપેર
કરાવી, ફાટ્યા હોય ત્યાં શ્રીંગડાં મરાવી, નવી
સગથળી નંખાવી, પાલીસ કરાવી, જોનાર
ઓળખી ન શકે તેવા બૂટ નવા જેવા બનાવી દેવા.

(3) દુદમામાએ લેખકના બૂટ બનાવવા માટે કઈ કઈ વિગતો મેળવી?

ઉત્તર : દુદમામાએ લેખકના બૂટ બનાવવા માટે આ વિગતો

મેળવી : બૂટ લાલ રંગના કે કાળા રંગના કરવા છે?

વાધરીવાળા કે વાધરી વગરના બનાવવા છે? અણીવાળા કરવા છે કે ગોળ કરવા છે? આ વિગતો મેળવી

દુદમામાએ એક બાજુ લખાયેલા અને બીજુ બાજુ કોરા

કાગળ ઉપર લેખકનો પગ મુકાવી, તેના પગનું માપ લીધું.

(4) ભાણા(લેખક)ને કુદામામા પર શા માટે ખીજ ચડતી?

ઉત્તર : લેખકે (ભાણાએ) કુદામામા પાસે નવા બૂટ

સિવડાવવા પગનું માપ આપ્યું હતું. કુદામામા અનેક બહાનાં કાઢતા. લેખકને અનેક ધક્કા ખવડાવ્યા છતાં કુદામામા ભાણાને શાંતિશી, સ્વસ્થતાથી સમજાવતા રહ્યા. બહાનાં કાઢીને ધક્કા ખવડાવતા રહ્યા. તેથી ભાણાને કુદામામા પર ખીજ ચડતી.

(5) 'મારા કર્મે લઘ્યું કથીર' એમ લેખક શા માટે કહે છે?

ઉત્તર: લેખકને નવા બૂટ લેવાની ઈચ્છા છે. કુટુંબના સભ્યો જીના બૂટને રિપોર્ટ કરાવીને, પહેરવાનું સૂચન કરે છે. લેખકની ઈચ્છા અધૂરી રહે છે, તેથી લેખક 'મારા કર્મે લઘ્યું કથીર' એમ કહે છે. વ્યક્તિએ જ્યારે ઉત્તમ વસ્તુની આશા રાખી હોય પણ તેને હલકી વસ્તુ મળે ત્યારે આમ વપરાય છે.

પ્રશ્ન: 3 કૌસમાં આપેલા શબ્દોમાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરી, ખાલી જગ્યા પૂરો:

(જટિલ, કથીર, માગણી)

- (1) વડીલો પાસે વિધિસર માગણી રજૂ કરવી પડતી.
- (2) સમગ્ર પરિવાર માટે એ જટિલ સમસ્યા બની જતી.
- (3) મારા કર્મે લઘું કથીર.

પ્રશ્ન: 4 નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બોલો :

(1) વિનયપૂર્વક (2) વિધિસર (3) નિર્ણય

(4) વ્યવस્થિત (5) પરમાણું

(1) ભાવિને એના પિતાજી આગળ વિનયપૂર્વક પોતાની
માગણી રજૂ કરી.

(2) લગ્નની વિધિસર શરૂઆત ત્રણ વાગ્યા પછી થશે.

- (3) આબુ જવા અંગે અમે હજુ નિર્ણય લીધો નથી.
- (4) સમજદાર ગૃહિણી પોતાના ઘરને વ્યવસ્થિત રાખે છે.
- (5) મોચી બૂટ કે ચંપલ સીવતાં પહેલાં પગનું પરમાણું લે છે.

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન: 1 નીચેના દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં આપો:

(1) લેખકને બૂટ માટે ઘરમાં કોણી કોણી પાસે રજૂઆત કરવી પડતી?

ઉત્તર : લેખકને બૂટ માટે ઘરમાં પ્રથમ ભાઈ-છોટુભાઈ, પછી અમીનાબહેન, પછી બા પાસે અને છેલ્દે બાપુજી પાસે રજૂઆત કરવી પડતી.

(2) લેખકના મતે બૂટ પહેરવાના ક્યા ક્યા પ્રસંગો ગણી શકાય?

ઉત્તર: લેખકના મતે આ પ્રસંગો બૂટ પહેરવા માટેના

ગણી શકાય : સાતમ-આઠમનો મેળો, તરણેતરનો મેળો,
ગણેશોત્સવ, નવરાત્રિ, લગ્નગાળો, શાળાનાપ્રવાસો.

(3) લેખક ક્યારે ફીલાફં થઈ જતા?

ઉત્તર: નવા બૂટને બદલે, કુદુંબીજનો જૂના બૂટને નવા જેવા

બનાવી દેવાનો નિર્ણય લેતા ત્યારે લેખક ફીલાફં થઈ
જતા.

(4) લેખકની ખુશીનો પાર ક્યારે ન રહ્યો?

ઉત્તર: બાપુજીએ જ્યારે નવા બૂટ માટેની માગણી મંજૂર કરી ત્યારે લેખકની ખુશીનો પાર ન રહ્યો.

(5) લેખકની આકરી તપશ્ચયાનો અંત ક્યારે આવ્યો?

ઉત્તર: દુદમામાનાં અનેક બહાનાં તેમજ લેખકના અવિરત ધક્કાને અંતે આठ મહિને જ્યારે લેખકને બૂટ મળ્યા ત્યારે એમની આકરી તપશ્ચયાનો અંત આવ્યો.

પ્રશ્ન 2. ‘મારો યાદગાર પ્રસંગ’ વિષય પર એક વાક્યો લખો.

ઉત્તર : ગયા વર્ષે પ્રજાસત્તાકંઈને અમારા ‘વિકાસ વિદ્યાલય’નો હીરક મહોત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો. એમાં અમદાવાદ મહાનગરપાલિકાના મેયરસાહેબ મુખ્ય અતિથિ તરીકે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. મેયરશ્રી આવ્યા એટલે અમારા વિદ્યાલયના વિદ્યાર્થીઓની બેન્ડ પાર્ટીએ બેન્ડના મધુર સૂરોથી તેમનું ભવ્ય સ્વાગત કર્યું.

ત્યારપછી મેયરશ્રીના વરદ હસ્તે ધ્વજવંદન થયું. તેમણે
નાનકડું પ્રેરક પ્રવચન કર્યું. પછી પારિતોષિક વિતરણ-
સમારંભ યોજવામાં આવ્યો હતો. તેમણે 'શ્રેષ્ઠ સ્કાઉટ કુકેટ'નો
ચંદ્રક પોતાના હાથે મારા શાર્ટ પર લગાડ્યો. આ વિધિ
કરતી વખતે તેમણે મારા માથા પર પ્રેમશી હાથ ફેરવ્યો.
ત્યાં ઊભેલા કુમેરામેને આ સુંદર દૃશ્ય કુમેરામાં ઝડપી
લીધું. એ મારા જીવનનો એક યાદગાર પ્રસંગ હતો.

પ્રશ્ન: ૩ 'મારા કર્મે લઘ્યું કથીર' પંક્તિ પાઠના આધારે સમજાવો.

ઉત્તર : કુદામામા લેખકને બૂટ બનાવી આપવા વાયદા કરતા.

વાયદા પ્રમાણે લેખક કુદામામા પાસે બૂટ લેવા જતા,
પણ તેમને વાયદા પ્રમાણે બૂટ મળતા નહોતા. લેખક
હતાશ થતા હતા. પોતાની ઈચ્છા કે અપેક્ષાથી સાવ
ઊલટી પરિસ્થિતિમાં પોતે મુકાતા હતા. નસીબ બે
ડગલાં દૂર હોય એવું તેમને લાગતું હતું. તેથી હતાશ
થઈને કહ્યું, 'મારા કર્મે લઘ્યું કથીર.'

પ્રશ્ન: 4 સૂચવ્યા મુજબ કરો :

(1) આ પાઠમાં આવતા અંગ્રેજી શબ્દોની યાદી કરો.

ઉત્તર : આ પાઠમાં આવતા અંગ્રેજી શબ્દો :

મિટિંગ, રિપેર, ટાઇફોઇન, પ્રોજેક્ટ, સ્ટેશન,
પેન્સિલ, ફેશન વગેરે

(2) આ યાદીમાં આપણે વ્યવહારમાં જે અંગ્રેજી શબ્દો
બોલીએ છીએ, એ શબ્દો ઉમેરો.

ઉત્તર : આપણે વ્યવહારમાં આ અંગ્રેજી શબ્દો બોલીએ
છીએ :

ટેબલ, સ્ટોર્સ, આઇસકીમ, કિચન, ગોસ, સ્ટવ,
પેપર, નોટબુક, સોન્ડલ્સ વગેરે.

(3) આ યાદીના અંગેજ શબ્દોના ગુજરાતી અર્થ શોધો.

ઉત્તર: મીટિંગ - મુલાકાત, બેઠક; રિપોર્ટ - સમારકામ;

ટાઇફોઈડ - આંતરડાનો રોગ, તાવ;

પ્રોજેક્ટ - યોજના;

સ્ટેશન - રેલગાડીનું વિરામસ્થાન;

પેન્સિલ - સીસાપેન;

ફેશન - રીતભાત, ફબ

टेबल - मेज; स्टोर्स - कोठार, दुकान;

आईसकीम - फूधनी एक वानगी;

किचन - रसोई; गैस - वायु;

स्टव - केरोसीनथी चालती सगडी;

पेपर - कागज; नोटबुक - नोंधपोथी;

सेन्डल्स - जोड़ां

(4) આ અંગ્રેજી શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવો.

ઉત્તર:

મીટિંગ : આજે કંપનીના હોદ્દેદારોની અગત્યની મીટિંગ છે.

રિપેર : મેનેજરે ખુરશી-ટેબલ રિપેર કરાવ્યાં.

ટાઇફોઈસ : પટાવાળાને ટાઇફોઈસ થયો હોવાથી તે આવ્યો ન હતો.

પ્રોજેક્ટ : હોદેદારો ફેશન ડિઝાઇન અંગેના પ્રોજેક્ટ ઉપર ચર્ચા કરવાના હતા.

સ્ટેશન : સ્ટેશન ઉપર વડોદરા જતી ગાડી હમણાં જ આવી.

પેન્સિલ : કંપની હવે પેન્સિલ ઉત્પાદન અંગે પણ વિચારી રહી હતી.

ફેશન : અહીં ફેશન ડિઝાઇનનો કોર્સ ચાલે છે.

(5) આ બધાં વાક્યો એક પ્રસંગસ્વરૂપે લખી વર્ગમાં રજૂ કરો.

ઉત્તર : આજે કંપનીના હોદ્દેદારોની અગત્યની મીટિંગ છે.

મેનેજરે ખુરશી-ટેબલ રિપેર કરાવ્યાં. પટાવાળાને
ટાઇફોઈડ થયો હોવાથી તે આવ્યો ન હતો.

હોદ્દેદારો ફેશન ડિઝાઇન અંગેના પ્રોજેક્ટ ઉપર ચર્ચા
કરવાના હતા. અહીં ફેશન ડિઝાઇનનો કોર્સ ચાલે છે.
કંપની હવે પેન્સિલ ઉત્પાદન અંગે પણ વિચારી રહી
હતી.

પ્રશ્ન: 5 નીચે આપેલાં વાક્યોમાંથી દર્શક વિશેષણો

શોધીને લખો :

- (1) એ બજરમાં મેં બૂટ માટે ખૂબ ધક્કા ખાધા છે.
- (2) બાપુજીની પરવાનગીથી મેં એ જોડાં સોમાને આપ્યા.
- (3) હજુ આ ગાડીમાંથી અમે ઉત્તર્યી જ છીએ.
- (4) મોટો ઈ મોટો!
- (5) અરે ભાણા, ઈ જ તો તને કહું છું.

ઉત્તર : (1) એ (2) એ (3) આ (4) ઈ (5) ઈ

પ્રશ્ન: 6 આ પાઠમાંથી 'મ' મૂળાક્ષરથી શરૂ થતા સાત શબ્દો શોધો. આ શબ્દોને શબ્દકોશના કુમમાં ગોઠવો :

ઉત્તર : મોજાં, માનસ, માગણી, મંગળ, મેડો, મિત્ર,
મેળો

શબ્દકોશના કુમમાં : મંગળ, માગણી, માનસ, મિત્ર,
મેડો, મેળો, મોજાં

પ્રશ્ન: 7 નીચેના શબ્દો જોડણી સુધારીને લખો :

(1) જટીલ = જટિલ

(2) પરીસ્થિતી = પરિસ્થિતિ

(3) રસપૂર્વક = રસપૂર્વક

(4) માનસીક = માનસિક

(5) તપચર્યા = તપશ્ચર્યા

(6) પેન્સીલ = પેન્સિલ, પેનસિલ

Thanks

For watching